

Grāmatvedības un nodokļu aktualitātes mazajiem uzņēmējiem 2025.gadā (saimnieciskās darbības veicējiem, autoriem, IK, IU, ZS īpašniekiem)

Latvijas
Biozinātņu un tehnoloģiju
universitāte

Dr.oec. Inguna Leibus
Ekonomikas un finanšu institūta profesore

Saturs

1. Mazajiem uzņēmējiem būtiskas Grāmatvedības likuma normas

- grāmatvedības datu saglabāšana
- strukturēts elektroniskais rēķins

2. Mazo uzņēmēju nodokļi un izmaiņas tajos

- iedzīvotāju ienākuma nodoklis (IIN)
- pašnodarbināto valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI)
- iespēja neregistrēt saimniecisko darbību
- nodokļi no autoratlīdzības
- samazinātā patentmaksā
- mikrouzņēmumu nodoklis (MUN) un tā izvēle

3. Ieņēmumu un izdevumu uzskaitē

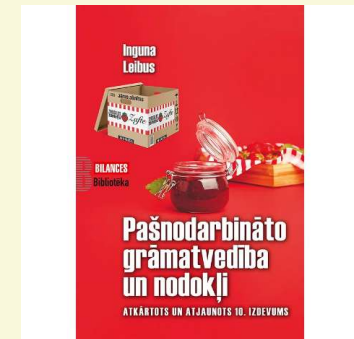
- Saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu atzīšana
- Pamatlīdzekļu uzskaitē un nolietojuma aprēķināšana IIN maksātājiem
- Daļēji uz saimniecisko darbību attiecināmi izdevumi

4. Gada ienākumu deklarācija

5. Minimālā darba samaksa un minimālais obligāto iemaksu objekts

6. Kad jāreģistrējas par PVN maksātāju?

7. Atbildes uz jautājumiem

Leibus I. (2022) Pašnodarbināto grāmatvedība un nodokļi

slido

**Vai esiet reģistrējis
saimniecisko darbību un
kādā formā?**

ⓘ Start presenting to display the poll results on this slide.

slido

**Cik gadus veiciet
saimniecisko darbību?**

ⓘ Start presenting to display the poll results on this slide.

slido

Please download and
install the Slido app on
all computers you use

Kuru nodokli maksājiet (kuras deklarācijas)? - iespējamās vairākas atbildes!

① Start presenting to display the poll results on this slide.

Normatīvā bāze pašnodarbinātajiem

Likumi:

- Grāmatvedības likums
- Par iedzīvotāju ienākuma nodokli
- Par valsts sociālo apdrošināšanu
- Mikrouzņēmumu nodokļa likums
- Pievienotās vērtības nodokļa likums

grozījumi spēkā ar 1.01.2025.

MK noteikumi:

- Kārtība, kādā individuālie komersanti un citas fiziskās personas, kas veic saimniecisko darbību, individuālie uzņēmumi, zemnieku un zvejnieku saimniecības kārto grāmatvedību **vienkāršā ieraksta sistēmā**, 31.05.2022. Nr. 322
- Kārtība, kādā uzņēmumi, kuri kārto grāmatvedību **divkāršā ieraksta sistēmā** un ir iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāji par ienākumiem no saimnieciskās darbības, sagatavo un iesniedz **finanšu pārskatu**, 1.03.2022. Nr. 145
- Noteikumi par **iedzīvotāju ienākuma nodokļa deklarācijām** un to aizpildīšanas kārtību, 30.10.2018. Nr.662, grozījumi 9.01.2024. – *izmaiņas jau 2023.gada ienākumu deklarācijās*

Vadītāja atbildība *Grāmatvedības likums*

Uzņēmuma vadītājs ir atbildīgs par:

- grāmatvedības kārtošanu atbilstoši likuma prasībām;
- dokumentu oriģinālu, kopiju vai datu attēlu saglabāšanu un aizsargāšanu pret iznīcināšanu vai nozaudēšanu ... un to pieejamību nodokļu administrācijai, ...

Uzņēmuma vadītājs:

- IU, ZS, ZvS - īpašnieks,
- IK vai cita fiziskā persona, kas veic saimniecisko darbību,
- fizisko personu apvienībā — visi šīs apvienības biedri.

Grāmatvedības dokumentu minimālais glabāšanas laiks (gados):

- inventarizācijas sarakstiem, grāmatvedības reģistriem — 10;
- dokumentiem par darbiniekiem aprēķināto darba samaksu, atvaļinājumu ... — 10,
- pārējiem attaisnojuma dokumentiem — jānodrošina saimnieciskā darījuma norises izsekojamību, bet ne īsāks par 5 gadiem.

Tiesības papīra formas grāmatvedības dokumentu pārvērst elektroniskā formā glabāšanai elektroniskā vidē

- nodrošināta satura lasīšana datora vai citas elektroniskas ierīces ekrānā cilvēklasāmā formātā un, ja nepieciešams, atvasinājuma veidošana papīra formā

Strukturēts elektroniskais rēķins

Grāmatvedības likuma grozījumi - spēkā no 1.01.2025.

Strukturēts elektroniskais rēķins - sagatavots, nosūtīts un saņemts strukturētā elektroniskā formātā, kas ļauj to automātiski un elektroniski apstrādāt

- **attaisnojuma dokumentu**, kuru izsniedz citam LR reģistrētam uzņēmumam - preces vai pakalpojuma saņēmējam - **samaksāšanai (rēķinu)**, noformē kā **strukturētu elektronisko rēķinu**.
- dokumentu, kuru izsniedz samaksāšanai citam LR reģistrētam uzņēmumam, **kas nav budžeta iestāde**, noformēt kā strukturētu elektronisko rēķinu, **sākot no 2026. gada 1. janvāra**.

Vienkāršākais risinājums – ģenerēt rēķinu portālā **Latvija.lv** (jābūt e-parakstam, e-adresei), jāizvēlas:

- E-adrese (izvēlne pie vārda uzvārda vai uzņēmuma nosaukuma)
- Rakstīt → Izvēlēties veidlapu → Izveidot e-rēķinu → Aizpildīt veidlapu → Saglabāt → Nosūtīt / Lejuplādēt (PDF/XML)

SIA, IK un SDV salīdzinājums

Rādītājs	SIA	IK, SDV
Statuss	Juridiska persona	Fiziska persona
Atbildība pret kreditoriem	Ar sabiedrības mantu	Ar īpašnieka personīgo mantu
Īpašnieka personīgās mantas izmantošana	Nepieciešams nomas vai patapinājuma līgums	Nav nepieciešams līgums
Īpašnieka dalība saimnieciskajā darbībā	Nepieciešams darba līgums un darba laika uzskaitē (Darba likums)	Neslēdz ar sevi nevienu līgumu, neveic paša nostrādātā laika uzskaiti
Īpašnieka sociālā apdrošināšana	Kā darba ņēmējam atbilstoši aprēķinātajai darba samaksai	Kā pašnodarbinātai personai
Ienākuma nodoklis	Uzņēmumu ienākuma nodoklis	Iedzīvotāju ienākuma
Iespēja īpašniekam izmantot saimnieciskajā darbībā nopelnīto naudu	Maksājot nodokļus: 1)saņemt dividendes (UIN); 2)saņemt darba algu (IIN, VSAOI)	Nav ierobežota, var izmantot visu nopelnīto personīgajām vajadzībām, nemaksājot papildu nodokļus
Grāmatvedības sistēma	Divkāršā ieraksta grāmatvedība (DIG)	Vienkāršā ieraksta grāmatvedība (VIG), DIG - IK, ja ieņēmumi $\geq$ 300 000 eiro gadā
Grāmatvedības organizācijas dokumenti	nepieciešami	VIG – nav nepieciešami; DIG - nepieciešami
Uzskaites princips	Uzkrāšanas	VIG – kases; DIG - uzkrāšanas
Grāmatvedības reģistri (žurnāli)	Virsgrāmata un grāmatvedības konti	VIG – saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāls; DIG - virsgrāmata un grāmatvedības konti
Finanšu pārskats	Par katru pārskata gadu (bilance, peļņas vai zaudējumu aprēķins...)	VIG – nav jāgatavo; DIG - par katru pārskata gadu.

ZS, ZvS (IU) grāmatvedība un nodokļi

Rādītājs	Ieņēmumi ≥ 300 000 € gadā	Ieņēmumi < 300 000 € gadā	
Statuss	Juridiska persona		
Atbildība	Pret kreditoriem ar īpašnieka personīgo mantu		
Personīgā manta	Nav nepieciešams līgums par izmantošanu		
Īpašnieka sociālā apdrošināšana (3 iespējas)	1) darba līgums – darba ņēmējs → VSAOI no darba samaksas (<i>Darba likuma 148.p.(1)</i>) 2) pārvaldnieks (darba līgums) → darba ņēmējs → par īpašnieku VSAOI var nemaksāt 3) īpašniekam nav darba līguma → pašnodarbinātā VSAOI (izņemot IU , <i>VSA likuma pārejas not. 34.,35.p.</i>)		
Nodoklis	Uzņēmumu ienākuma nodoklis (UIN)	UIN (var izvēlēties)	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis (IIN)
Nodokļi par īpašnieka personīgo patēriņu	1) Dividendēm pielīdzināts ienākums no peļņas, kas gūta 2012.-2017. maksā IIN 20% 2) Dividendēm pielīdzinātās izmaksas no peļņas sākot ar 2018.g. UIN 20% (25%)		Nav ierobežota, var izmantot visu nopelnīto personīgajām vajadzībām, nemaksājot papildu nodokļus
Grāmatvedība	Divkāršā ieraksta		Vienkāršā ieraksta
Grāmatvedības organizācijas dokumenti	Jāizstrādā		Nav nepieciešami
Princips	Uzkrāšanas		Kases
Grāmatvedības reģistri	Grāmatvedības konti		Ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāls
Pārskati	Gada pārskats + UIN deklarācijas		Gada ienākumu deklarācija

Iespēja neregistrēt saimniecisko darbību

Gūstot ienākumu no:

- **lauksaimniecības, lauku tūrisma**, sēņošanas, ogošanas vai savvaļas ārstniecības augu un ziedu vākšanas ≤ 3000 EUR gadā
  - atbrīvots no nodokļiem (ja reģistrē, tad jāmaksā pašnodarbinātā VSAOI)
- **īres, nomas IIN 10%**
  - ietur nomnieks vai maksā pats, aprēķinot gada ienākumu deklarācijā (D1¹)
  - izdevumos tikai nekustamā īpašuma nodoklis
- **kokmateriālu / cirsmas pārdošanas** – IIN 10% ietur izmaksātājs
  - izdevumu norma 50% / 25%

• **autoratlīdzības**

- IIN likuma pārejas noteikumu 163.p. - **pārejas periods līdz 31.12.2027.**
- nodokli 25% ietur izmaksātājs
  - Valsts Kase sadala 80% VSAOI, 20% IIN

Samazinātā patentmaksa

IIN likuma 11.¹⁰ p., MK 14.01.2021. not. Nr. 36 «Kārtība, kādā piemērojama samazinātā patentmaksa fiziskās personas saimnieciskajai darbībai noteiktā profesijā»

Fiksēts IIN 17 EUR gadā, 9 EUR pusgadā

- 1) piešķirta **vecuma pensija** (tai skaitā **priekšlaicīgi**) un ir tiesības piemērot pensionāra neapliekamo minimumu (*sasniegts LV pensionēšanās vecums*), **1. vai 2. grupas invaliditāte**
- 2) saimnieciskās darbības ieņēmumi pirmstaksācijas gadā ≤ 3000 EUR
- 3) nav algas nodokļa maksātājs
- 4) savā saimnieciskajā darbībā nenodarbina citas personas

Saimnieciskās darbības jomas:

- ādas un tekstilizstrādājumu amatniecība;
- apģērbu un apavu izgatavošana un labošana, pulksteņu un slēdzeņu labošana, kā arī citi sadzīves pakalpojumi;
- amatniecības izstrādājumu izgatavošana;
- floristika;
- privātie mājsaimniecības un mājas aprūpes pakalpojumi (aukle, privātskolotājs, apkopējs un palīgs mājas darbos u.tml.).

Pašnodarbinātā (IK, ZS īpašnieka) nodokļi

Aizpilda saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnālu
Aprēķina un maksā:

Pašnodarbinātā VSAOI 31,07% no minimālās algas 700 EUR → 740 EUR
un/vai 10%

- pašnodarbinātā ziņojums – katru ceturksni
- iemaksas rēķina no katra mēneša ienākuma
- izņēmums lauksaimniekiem, autoriem - 10% no gada peļņas, maksā līdz nākamā gada 23. janvārim!
- nav jāmaksā pensionāriem, I, II gr. invalīdiem par ienākumu no lauksaimniecības, autoratlīdzības, nekustamā īpašuma (VSA likuma 6.p.)

IIN 20% / 23% / 31% → 25.5% / 33% / +3%

- gada ienākumu deklarācija (D3/ D3¹) – 1 x gadā
- piemēro neapliekamo minimumu, atvieglojumus - ja neizmanto darba vietā
- minimālais IIN 50 EUR gadā, izņemot:
  - maksāts IIN, VSAOI par darbiniekiem, VSAOI par sevi,
  - pirmo un nākamo gadu pēc saimnieciskās darbības reģistrācijas,
  - gadu, kurā izbeigta saimnieciskā darbība vai pabeigts likvidācijas process

Sociālās apdrošināšanas veidi un likmes,%

MK 17.12.2020. noteikumi Nr.786

Sociālās apdrošināšanas veidi	Darba ņēmēji			Pašnodarbinātie		
	vispārējā gadījumā	pensijas vecumā	izdienas pensijas vecumā	līdz pensijai	pensijas vecumā	nekust. īpaš. apsaimniekotājs
1. pensiju	23,91	23,91	23,91	23,91	23,91	23,91
2. maternitātes un slimību	3,47	3,29	3,29	3,32	3,29	-
3. invaliditātes	2,29	-	1,68	1,68	-	1,68
4. bezdarba	1,60	-	-	-	-	-
5. nelaimes gadījumi darbā, arodslimības	0,66	0,66	0,66	-	-	-
6. vecāku apdrošināšana	1,16	1,16	1,16	1,16	1,16	-
7. veselības apdrošināšana	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Likme kopā	34,09	30,02	31,70	31,07	29,36	26,59
<i>t.sk. darba ņēmējs</i>	10,5	9,25	9,76			
<i>darba devējs</i>	23,59	20,77	21,94			

Katriem 3 gadiem tiek noteikta maksimālā summa gadā (griesti) – 78 100 € (105 300 € 2025.-27.g.)

No 2025.g. par personu - saņem vecāku/ bērna kopšanas pabalstu, veic iemaksas no abu pabalstu summas! (19.p.(5))

IIN likmes un atvieglojumi

Rādītājs	2024		2025	
Vispārējā likme, t.sk. no saimnieciskās darbības <i>(alga + saimnieciskā darbība + VSAA slimības pabalsti un pensijas + no izlozēm un azartspēlēm)</i>	20% ienāk. ≤ 20 004 € gadā (1667 € mēnesī)		25,5% ienāk. ≤ 8775 € mēnesī (105 300 € gadā)	
	23% - nav iesn. NG, ien.g. 20004 - 78100 €			
	31%, ienāk. gadā > 78 100 €		33% ienāk. > 8775 € (105 300 € g.)	
Ienākumi no kapitāla: %, dividendes, ja nav UIN	20%		25,5%	
no personīgā meža (kokmateriāls, cirsmā), neregistrēta saimnieciskā darbība (11.p. 12.d.): īpašuma izīrēšana, u.c.	10%		10%	
Kapitāla pieaugums: vērtspapīri, nekust. īpašums u.c.	20%		25,5%	
Papildu nodoklis, apliek. ien. > 200 tūkst. € g.*	nav		3%	
	mēnesī, €	gadā, €	mēnesī, €	gadā, €
Neapliekamais minimums	0 – 500	0 - 6000	510 (IIN -130.05)	6120
Neapliekamais min. pienākas, ja ienākumi < Visi ienākumi (arī ar samazināto likmi) – patentm. - MUN - neapl. ienākumi 9.p., dividendes (UIN)	1800	21 600	Visiem 2026. – 550; 2027.gadā – 570	
Pensionāra neapliekamais minimums	500	6000	1000 (500+500)	12000
Atvieglojums par apgādājamo	250 (IIN -50)	3000	250 (IIN -63,75)	3000

* Pieskaita dažus ar IIN neapliek. ienāk., par kuriem samaksāts UIN: dividendes, dividendēm pielīdz. ienāk., likvidācijas kvota

Pašnodarbinātā nodokļi, piemēri 2025.g.

Saimnieciskā darbība (SD)	Vienīgie ienākumi					Papildu ienākumi				
	200	500	1000	2000	4000	200	500	1000	2000	4000
SD ienākumi mēnesī	200	500	1000	2000	4000	200	500	1000	2000	4000
VSAOI 31.07%	0	0	229.92 +12.43	229.92 +12.43	229.92 +12.43	0	0	229.92 +12.43	229.92 +12.43	229.92 +12.43
VSAOI 10%	20	50	26 -4	126 -4	326 -4	20	50	26 -4	126 -4	326 -4
VSAOI kopā	20	50	255.92 +8.43	355.92 +8.43	555.92 +8.43	20	50	255.92 +8.43	355.92 +8.43	555.92 +8.43
Neapliek. minim.	510	510	510	510	510	0	0	0	0	0
IIN 25.5%	0	0	59.69 ≈-30.81	289.19 -51.33	748.19 -12.84	45.90 +9.90	114.75 +24.75	189.74 +40.92	419.24 +90.42	878.24 +189.42
Nodokļi kopā	20	50	315.61 ≈-22.38	645.11 -42.90	1304.11 -3.90	65.9 +9.90	164.75 +24.75	445.66 +49.35	775.16 +98.85	1434.16 +197.85

+/- salīdzinājumā ar 2024.gadu!

Darba samaksa darbiniekam - piemēri 2025.g., EUR

Vispārējs gadījums, iesniegta algas nodokļu grāmatīņa, 1 apgādībā

Bruto samaksa mēnesī	740	1000	2000
- darba ņēmēja VSAOI 10.5%	77,70	105	210
- neapliekamais minimums	510	510	510
- atvieglojums par apgādājamo	250	250	250
= ienākums, no kura rēķina IIN	0	135	1030
Algas nodoklis jeb IIN 25,5%	0	34,43	262,65 (-55.34)
Kopā ieturēti nodokļi (d.ņ. VSAOI + IIN)	77,70	139,43	472,65
Izmaksai (neto = bruto – nodokļi)	662,30	860,57	1527,35 (+55.34)
Kopā darba devēja izmaksas (bruto + d.d.VSAOI 23.59%)	865,13	1235,90	2471.80
VSAOI kopā 34.09%	252,27	340,90	681,80
Kopā nodokļi (IIN + VSAOI)	252,27	375,33	944,45

Darba samaksa darbiniekam - piemēri 2025.g., EUR

Vispārējs gadījums, nav iesniegta algas nodokļu grāmatīna

Bruto samaksa mēnesī	740	1000
- darba ņēmēja VSAOI 10.5%	77,70	105
- neapliekamais minimums	0	0
- atvieglojums par apgādājamo	0	0
Ar IIN apliekamais ienākums	662,30	895
Algas nodoklis jeb IIN 25,5%	168,89	228,23 (+19.23)
Kopā ieturēti nodokļi (darba ņēmēja VSAOI + IIN)	246,59	333,23
Izmaksai (bruto – nodokļi)	493,41	666,77 (-19.23)
Kopā darba devēja izmaksas	914.57	1235,90
VSAOI kopā 34.09%	252,27	340,90
Kopā nodokļi (IIN + VSAOI)	421,16	569,13

Sezonas laukstrādnieku ienākuma (SLI) nodoklis 15% IIN likuma 11.¹² p.

Periodā no 1.aprīļa līdz 30.novembrim

Sezonas rakstura darbos augļkoku, ogulāju un dārzeņu sējā un stādīšanā, sējumu un stādījumu kopšanā, ražas novākšanā, augļu, ogu un dārzeņu šķīrošanā, kā arī akmeņu lasīšanā sējumu, stādījumu un zālāju platībās.

Neuzskata traktortehnikas vadīšanu!

Ierobežojumi:

- 1) nodarbināts - 90 kalendāra dienas pie visiem SLI izmaksātājiem kopā;
- 2) ienākums no visiem izmaksātājiem kopā nepārsniedz 3 000 EUR;
- 3) 4 mēnešu periodā pirms lauksaimniecības sezonas darbu uzsākšanas - nav ar šo pašu ienākumu izmaksātāju pastāvējušas darba attiecības.

Noteikumi par LAD informācijas sistēmu sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa piemērošanas nodrošināšanai (MK 25.03.2014. not. Nr. 166)

Ienākuma izmaksātājs LAD informācijas sistēmā ievada aprēķināto atlīdzību līdz nodarbināšanas dienas plkst. 24:00.

Ja nav norādīta atlīdzība, sistēma automātiski aprēķina minimālo ienākuma nodokļa likmi 0,70 € apmērā.

Sezonas laukstrādnieks, ja ienākumi mēnesī ≥ 70 € $\rightarrow$ pensiju apdrošināšanai

Pašnodarbinātā VSAOI aprēķina piemērs 2025.g., EUR (1)

Rādītājs	janvāris	februāris	marts	Kopā 1.ceturksnī
Ienākums (ieņēmumi – izdevumi) mēnesī	200	-300	740	640
VSAOI objekts (vismaz no 740 EUR)	0	0	740	740
VSAOI 31,07%	0	0	229.92	229.92
Objekts pensiju apdrošināšanai	200	0	0	200
Iemaksas pensijai 10%	20	0	0	20
Kopā VSAOI	20	0	229.92	249.92

*Vispārējā gadījumā: apdrošināšanas stāžs vecuma pensijai – 2 mēneši,
pārējiem apdrošināšanas veidiem – 1 mēnesis!*

Lauksaimnieks, autors

Pašnodarbinātā VSAOI aprēķina piemērs 2025.g., EUR (2)

Rādītājs	oktobris	novembris	decembris	Kopā 4.cet.
Ienākums mēnesī	10 000	5000	-500	14 500
VSAOI objekts	740	740	0	1480
VSAOI 31,07%	229.92	229.92	0	459.94
Objekts pensiju apdrošin.	9260	4260	0	13 520
Iemaksas pensijai 10%	926	426	0	1352
Kopā VSAOI	1155.92	655.92	0	1811.84
VSAOI objekts no lauksaimnieciskās ražošanas, autoratlīdzības ... pensiju apdrošināšanai, 10% (Ienākums gadā – 740 x mēneši, par kuriem maksāts)	x	x	x	6000.-
Aprēķinātās VSAOI (10%)	x	x	x	600.-

*Lauksaimniekam, autoram: apdrošināšanas stāžs vecuma pensijai – 12 mēneši,
pārējiem apdrošināšanas veidiem 4.ceturknī – 2 mēneši (oktobris, novembris)!*

Ziņojums par obligātajām iemaksām

23.p. (2) Pašnodarbinātajiem ... ir pienākums līdz ceturksnim sekojošā mēneša 17. datumam iesniegt ziņojumu ....

*(2²) Pašnodarbinātajam **par gada lauksaimnieciskās ražošanas ienākumu vai ienākumu no intelektuālā īpašuma ... par obligāto iemaksu objektu un obligātajām iemaksām līdz nākamā gada 17. janvārim, aizpildot ceturkā ceturkšņa ziņojumu ...***

PN – pašnodarbinātais – vispārēja + iespēja aprēķināt arī par gadu

PLR – pašnodarbinātais lauksaimnieks, autors – tikai par gadu

PNĪ – pašnodarbinātais nekustamā īpašuma apsaimniekotājs – likme 26,59%

PNP – pašnodarbinātais un pašnodarbinātais pensionārs – maina statusu

PP - pašnodarbinātais pensionārs likme 29,36%

PPA – pašnodarbinātais (pensiju apdrošināšanai) – 2 rindas 10% aprēķinam

Iemaksu veikšanas termiņi

Likums «Par valsts sociālo apdrošināšanu

20.⁴ p. (9) ...Pašnodarbinātajam ir tiesības līdz trešā mēneša 23. datumam no paziņojuma saņemšanas dienas veikt minimālo obligāto iemaksu avansa maksājumu. **Pašnodarbinātajam ir pienākums katru gadu līdz 23. oktobrim veikt minimālās obligātās iemaksas par iepriekšējo kalendāra gadu.**

21. p. (3²) *Pašnodarbinātais 14.¹ panta trešajā daļā minētās obligātās iemaksas no lauksaimnieciskās ražošanas ienākuma vai ienākuma no intelektuālā īpašuma par gadu veic līdz nākamā gada 23. janvārim.*

Pašnodarbinātā iemaksu aprēķins, ja lauksaimniecība un cita darbība, 2025.g.

Mēnesis	Ienākums no		VSAOI 31,07% objekts	10% iemaksu objekts
	lauksaimniecības	citas darbības		
I	800	100	740	0
II	100	800	740	60
III	400	400	740	0
IV	100	150	0	150

Minimālais obligāto iemaksu objekts

20.⁴ p. - spēkā no 1.07.2021.

Objekts **ceturksnī** - 3 minimālās mēneša darba algas (**2220 €**).

- Ja persona ir darba ņēmēja pie vairākiem darba devējiem vai vienlaikus darba ņēmēja un pašnodarbinātā, - **objektus summē**.
- Ja objekts ceturksnī ir mazāks – **darba devējs piemaksā no saviem līdzekļiem**.
- **Darba devējs** minimālās obligātās iemaksas veic **proporcionāli deklarētajam** obligāto iemaksu objektam (ja persona ir darba ņēmēja pie vairākiem darba devējiem) un tām **kalendāra dienām**, kurās persona ir darba ņēmēja.
- Pašnodarbinātais minimālās obligātās iemaksas veic proporcionāli obligāto iemaksu objektam.
- Pašnodarbinātais, kurš **maksā mikrouzņēmumu nodokli, proporcionāli apgrozījumam atbilstoši pašnodarbinātā likmei**.

Darba devējs - ... kas pats nodarbina darba ņēmēju vai apmaksā darba ņēmēja darbu (*VSA likuma 1.p.*)

Minimālās obligātās iemaksas neveic par:

- 1) **notiesāto**, kas tiek nodarbināts brīvības atņemšanas soda izciešanas laikā;
- 2) tiesības saņemt **valsts vecuma pensiju**, vai piešķirta valsts vecuma pensija (t.sk. **priekšlaicīgi**);
- 3) ar **I un II grupas invaliditāti**, bērniem ar invaliditāti;
- 4) paša vai laulātā nodokļu grāmatiņā **bērns - nav sasniedzis 3 gadu vecumu**;
- 5) -"- trīs vai vairāk **bērni līdz 18 gadu vec. vai līdz 24 gadu vec.**, no kuriem vismaz 1 ir jaunāks par 7 gadiem, kamēr bērns turpina ... izglītības iegūšanu;
- 6) -"- nepilngadīgs **bērns, - ar invaliditāti**;
- 7) **līdz 24 gadu vecumam, ja mācās** vispārējās, profesionālās, augstākās (pilna laika) vai speciālās izglītības iestādē, izņemot ... pārtraucis mācības;
- 8) nodarbina darba devējs, kas ir **Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā**;
- 9) ...nodarbina darba devējs, kam piešķirts **sociālā uzņēmuma statuss**;
- 10)sniedz valsts finansētu **pavadoņa vai asistenta pakalpojumu** vai pašvaldības finansētu aprūpes pakalpojumu bērnam līdz 18 gadu vecumam, ...;
- 11)laiku, kurā **pašnodarbinātajam ir pārtraukta saimnieciskā darbība**.

(6) Nepiemēro - sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātājam, iekšzemes darba ņēmējam pie darba devēja ārvalstnieka, ārvalstu darba ņēmējam pie darba devēja ārvalstnieka

Minimālās obligātās iemaksas

Likums «Par valsts sociālo apdrošināšanu 20.⁴ p.

(3¹) ... 10% pensiju apdrošināšanai (MUN – no apgrozījuma)

(3²) Ja pašnodarbinātais, kurš vienlaikus nav darba ņēmējs, prognozē, ka viņa ienākums ... nerasniegs minimālo obligāto iemaksu objektu ceturksnī, viņš **iesniedz VID apliecinājumu:**

- līdz ceturksnim sekojošā mēneša 17. datumam vai
- vienlaikus ar saimnieciskās darbības reģistrēšanu, vai
- 15 dienu laikā pēc darba ņēmēja statusa zaudēšanas ...
- **līdz 17. janvārim** ... par kalendāra gadā plānotajiem ienākumiem.

Nav iesniedzis apliecinājumu - VSAA aprēķina minimālās iemaksas (10%)

Ir iesniedzis ... - veic obligātās iemaksas no faktiskajiem ienākumiem!

Spēkā no 1.01.2024.:

- *minimālo iemaksu pārrēķinu par gadu VSAA veic 7 mēnešu laikā pēc kalendārā gada beigām (31.07.),*
- *pašnodarbinātajam jāpiemaksā līdz 23.10.*
- *ja piemaksa par darbiniekiem < 5 EUR, tad VSAA neziņo!*

Obbligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai

likuma «Par valsts sociālo apdrošināšanu, 14.¹ p.

- (1) Pašnodarbinātie, kuru ienākumi **mēnesī < minimālo darba algu**, reizi ceturksnī veic obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai **10% no ienākuma**.
- (2) ... ienākumi mēnesī $\geq$ minimālo darba algu, papildus ... 10% no brīvi izraudzītā obligāto iemaksu objekta un faktisko ienākumu starpības.
- (3) Pašnodarbinātie **no lauksaimnieciskās ražošanas ienākuma vai ienākuma no intelektuālā īpašuma obligātās iemaksas 10% pensiju apdrošināšanai par gadu** aprēķina no gada brīvi izraudzīto obligāto iemaksu objekta kopsummas un gada faktiskā ienākuma starpības.
- (4) **Lauku atbalsta dienests līdz 1. decembrim sniedz VSAA informāciju** par ... fiziskajām personām, ZS, ZvS, IK un IU, kas kārtējā gadā ir saņēmuši valsts un ES atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai.
- (5) VSAA atbilstoši faktiski veiktajām iemaksām, ... reģistrē personas obligāto iemaksu objektu un pensijas kapitālu.
- (6) ... obligātās iemaksas valsts pensiju apdrošināšanai neveido personas fondēto pensijas kapitālu.

Mikrouzņēmumu nodoklis (MUN)

Mikrouzņēmumu nodokļa likums

- Likme - **25% no apgrozījuma** (ieņēmumiem)
  - nav jāmaksā minimālais nodoklis 50 EUR gadā
- Nevar būt PVN maksātājs
- Apgrozījums un personīgie izdevumi nav ierobežoti
- Deklarācija 4x gadā (15.04., 15.07., 15.10., 15.01.), maksā līdz 23.dat.
  - precizēt var mēneša laikā (max 2x), pēc tam tikai palielinot apgrozījumu
- Samaksāto MUN **Valsts Kase** pārdala:
  - 80% pašnodarbinātā VSAOI,
  - 20% IIN (IIN atvieglojumus nepiemēro)
- Vienkāršota nodokļa nomaksa - *Industra banka*
- Ja vienlaikus arī darba attiecības - drīkst ieniegt algas nodokļu grāmatiņu!
  - piemērot neapliekamo minimumu, IIN atvieglojumus

MUN maksātāja statusa iegūšana/ zaudēšana

Mikrouzņēmumu nodokļa likuma grozījumi - spēkā no 1.01.2025.

2.p. (6) MUN maksātājs, kurš ir pārtraucis saimniecisko darbību un MUN maksāšanu un tajā pašā taksācijas periodā atkārtoti reģistrē saimniecisko darbību, **kļūstot par IIN vai UIN maksātāju**, nevar atkārtoti izvēlēties maksāt MUN tajā pašā un pēctaksācijas periodā.
→ **atkārtoti reģistrējot darbību, var izvēlēties MUN!**

4.p. **Zaudē MUN statusu** ar nākamo taksācijas periodu:

(8¹) Ja MUN maksātājam **nav apgrozījuma 2 taksācijas periodus** pēc kārtas (*bija 1 gads*), izņemot:

(8²) Ja reģistrēts ... ar 2. ceturksni, un **nav apgrozījuma 3 taksācijas periodus** pēc kārtas.

(8⁵) Ja zaudē MUN maksātāja statusu saskaņā ar (8¹), (8²), **VID izslēdz no Nodokļu maksātāju reģistra.**

MUN plusi

+ **Vienkāršs žurnāls** (nav nepieciešams, ja bezskaidras naudas norēķini)

- *Saimnieciskās darbības ieņēmumi (apgrozījums) – aprēķina MUN*
- *Ieņēmumi, kas nav attiecināmi uz apgrozījumu – kredīti, personīgā nauda...*
- *Izdevumi – kopā iztērētā nauda, ja vēlas - var detalizēt*

+ **Vienkāršs aprēķins, viegli prognozējams MUN apmērs**

+ **Ļoti vienkārša deklarēšanas kārtība un nodokļa samaksa**

- *Ja attiecīgajā ceturksnī nav ieņēmumu, deklarācija nav jāiesniedz*

+ **Personīgie izdevumi nav ierobežoti**

+ **Nodoklis var būt mazāks nekā vispārējā gadījumā**

+ **Vienkāršotā nodokļu maksāšana (izvēles iespēja)**

- *saimnieciskās darbības ieņēmumu konts*
- *ieņēmumi skaidrā naudā jāiemaksā kontā 15 dienu laikā*

+ **Jo lielāks apgrozījums → labāka sociālā apdrošināšana (80% no MUN)**

MUN maksātāju skaits 1.janvārī: 2025. – 11 008, 2024. – 9504, 2025/2024. +15.8%

Pašnodarbinātie, maksā VSAOI 3.cet.: 2024. – 43 926, 2023. – 40 678, 2024/2023. +8.0%

Kam piemērota MUN maksāšana?

MUN nav piemērots

- SD ir vienīgie ienākumi un
  - ienākumi < minimālo algu + neapliekamais minimums + pašnodarbinātā VSAOI tikai 10%
  - apgādībā ir bērni u.c.
  - atvieglojumus par invaliditāti
- SD ir papildu ienākumi
  - < minimālo algu un izdevumi lieli (>40% no ieņēmumiem)
- Pensija < 1000 EUR (būtiski mazāka)
- Saņemot subsīdijas u.c. neapliekamus ienākumus

MUN varētu būt piemērots

- SD ir vienīgie ienākumi un
  - $\geq$ minimālo algu un izdevumi mazi (< 30% no ieņēmumiem)
  - apgādībā nav bērni u.c.
  - nav citi atvieglojumi
- SD ir papildu ienākumi
  - $\geq$ minimālo algu
  - ienākumi < minimālo algu un izdevumi < 40% no ieņēmumiem
- Pensija $\geq$ 1000 EUR

No saimnieciskās darbības gūtā apliekamā ienākuma noteikšana *IIN likuma 11.pants*

Ar IIN apliekamais ienākums =

ieņēmumi

- izdevumi, ja tie saistīti ar taksācijas gada ienākuma gūšanu no saimnieciskās darbības

Saimnieciskajā darbībā gūtie ieņēmumi:

- ieņēmumi no preču, darbu un pakalpojumu pārdošanas;
- ieņēmumi no īpašuma un telpu iznomāšanas vai izīrēšanas
  - drīkst neregistrēt saimniecisko darbību, ja izdevumos tikai nekustamā īpašuma nodoklis (*11.p.(12)*)
  - ienākums no kapitāla IIN 10% (ja VID nav informēts – 23%) no ieņēmumiem
    - ietur un maksā budžetā ienākuma izmaksātājs,
    - ja izmaksātājs nav reģistrējis saimniecisko darbību - ienākumu guvējs, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju;
- saņemtās soda naudas;
- citi saimnieciskās darbības ieņēmumi.

Saimnieciskās darbības izdevumi *IIN likuma 11.p.(3)*

- 1) izdevumi par iegādātām izejvielām, materiāliem, pusfabrikātiem, izstrādājumiem, precēm, kurināmo un enerģiju, par inventāru, kura vērtība nepārsniedz **1000 €**;
- 2) izdevumi, kas saistīti ar algotā darbaspēka izmantošanu;
- 3) komandējumu, reklāmas, kancelejas, pasta, mārketinga utml. izdevumi;
- 4) pamatlīdzekļu nolietojums saskaņā ar šā likuma 11.⁵ pantu un MK noteikumos noteikto kārtību;
- 5) izdevumi, kas saistīti ar pamatlīdzekļu kārtējo remontu;
- 6) nomas un īres maksa;
- 7) VSAOI par darbiniekiem, kā arī par darbiniekiem iemaksātās (8.p.(5)):
  - dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju summas $\leq 10\%$ no bruto darba samaksas taksācijas gadā (termiņš ≥ 10 gadi),
  - dzīvības (bez līdzekļu uzkrāšanas), veselības vai nelaiemes gadījumu apdrošināšanas prēmiju summas $\leq 10\%$ no bruto darba samaksas un ≤ 750 € gadā (termiņš ≥ 1 gads) ....
- 7¹) obligātās apdrošināšanas prēmiju maksājumi par saimnieciskajā darbībā izmantotiem pamatlīdzekļiem;

Saimnieciskās darbības izdevumi *IIN likuma 11.p.(3)*

- 8) izdevumi par darbinieku izglītošanu un kvalifikācijas paaugstināšanu
- 8.p. (2¹⁴) ar algas nodokli neapliek studiju maksu augstskolā - darba devējam nepieciešamu prasmju apguvei;
- 9) citu personu veikto ražošanas rakstura darbu un no citām personām saņemto pakalpojumu izmaksas, izņemot kapitālieguldījumu izmaksas;
- 10) % par banku kredīta vai līzinga pakalpojumu izmantošanu;
- 11) maksa par licenci;
- 12) zaudējumi tiesas noteiktajā apmērā, kuri nodarīti līgumpartneriem, neizpildot vai pienācīgi neizpildot savas saistības;
- 13) LR nodokļu (izņemot IIN un PVN) un nodevu (izņemot valsts nodevu par prasības pieteikumu tiesā) maksājumi valsts vai pašvaldības budžetā*;
- 15) citi izdevumi, kas saistīti ar saimniecisko darbību un nepieciešami tās nodrošināšanai, saskaņā ar MK noteikumiem.

*pašnodarbinātā VSAOI ir attaisnotie izdevumi, bet nav saimnieciskās darbības izdevumi!

Izdevumi par telpām vai mantu, kuru izmanto arī personīgajam patēriņam (IIN likuma 11.⁵ p.)

Saimnieciskās darbības izmaksās - ar šo telpas, mantas izmantošanu saistīto izdevumu daļu, ja var objektīvi noteikt proporciju un pamatot ar dokumentiem;

- ja proporciju nevar objektīvi noteikt - 70% no izdevumiem;
- personīgā vieglā automobiļa izmaksas - proporcionāli nobraukto km skaitam, pamatojoties uz detalizēti izstrādātiem maršrutiem,
  - ≤ 70%
  - ja nav atbilstošu dokumentu, tad 50% no faktiskajām izmaksām
- Pamatlīdzekļiem, ja proporciju nevar objektīvi noteikt un tā netiek dokumentāri pamatota, izdevumos 50% no aprēķinātā nolietojuma
  - personīgā vieglā automobiļa nolietojumu - proporcionāli nobraukto km skaitam, bet ≤ 70%

IK un ZS var izvēlēties maksāt uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokli (UVTN) vai saņemt atbrīvojumu!

Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis (UVTN)

Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likums

10.p. Nodokļa objekts

komersanta vai ZS īpašumā/turējumā reģistrēts vai uz darba līguma pamata lietots, vai arī patapināts:

- 1) vieglais transportlīdzeklis, pasažieru ... pārvadāšanai, sēdvietu skaits, neskaitot vadītāja, ≤ 8 , reģistrēts kā vieglais/vieglais pasažieru /vieglais plašlietojuma;
- 2) kravas automobīlis ar pilnu masu līdz 3000 kg, reģistrēts kā kravas furgons, ir vairāk nekā trīs sēdvietas (ieskaitot vadītāja sēdvietu)

12.p. Nodokļa apmērs (EUR vai EUR/kw mēnesī)

Transportlīdzekļa motora maksimālā jauda	Spēkā līdz 31.12.2026.	Spēkā no 1.01.2027.
izmanto enerģiju no transportlīdzeklī glabātās elektroenerģijas vai dzinējspēka glabāšanas iekārtas (akumulators, ģenerators...)	15	17
- « – un arī no iekšdedzes motora	25	30
111 kW - 130 kW	0,3	0,35
131 kW - 150 kW	0,35	0,4
151 kW - 200 kW	0,5	0,55
virs 200 kW	0,7	0,75
Nav neviens no iepriekš minētajiem	60	66

UVTN atbrīvojums lauksaimniekiem (komersantiem un ZS)

Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likuma 14.p.(1) 6.p., (2)

UVTN nemaksā un atzīst visus ar vieglās automašīnas izmantošanu saistītos izdevumus, ja apstrādā īpašumā, pastāvīgā lietošanā vai nomā esošu LIZ un kārtējā gada 1.janvārī tā ir apstiprināta VPM saņemšanai LAD, ja:

- **ieņēmumi no lauksaimnieciskās ražošanas ≥ 5000 €** pēdējā iesniegtajā gada pārskatā / gada ienākumu deklarācijā (bez subsīdijām);
- ja vairāki auto, ieņēmumi $\geq 70\ 000$ € par otro un katru nākamo ...

PVN priekšnodokli par izdevumiem atzīst 50% (*PVN likuma 100.p.*)

VID metodiskais materiāls UVTN maksātājiem 19.lpp.

Ja **komersanti vai ZS maksā nodokli vai tas ir atbrīvots** saskaņā ar likuma 14.p. (1) 5. vai 6.p. - neraksta ceļazīmes vai maršruta lapas, lai pamatotu degvielas izmantošanu saimnieciskajā darbībā.

Pielikumos degvielas uzskaites paraugi (akti)!

PVN priekšnodoklis 100% - ja automašīnu izmanto tikai ar PVN apliekamo darījumu nodrošināšanai → GPS, deklarē to CSDD Transportlīdzekļu un vadītāju valsts reģistrā (*PVN likuma 100.p. 3. - 5.d.*)

ieņēmumu uzskaitē žurnālā (1)

MK 31.05.2022. not. Nr. 322

- 12. aile ieņēmumi no lauksaimnieciskās ražošanas –**
– no lauksaimnieciskās ražošanas, iekšējo ūdeņu zivsaimniecības un lauku tūrisma,
– saņemta PVN kompensācija,
– saņemta apdrošināšanas atlīdzība par bojāgājušiem dzīvniekiem, lietavās cietušiem sējumiem vai citiem apdrošināšanas gadījumiem, kas saistīti ar lauksaimniecisko ražošanu;
- 13. aile ieņēmumi no citiem darbības veidiem - ...**
- 14. aile Subsīdijas** - summas, kas saņemtas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai;
- 15. aile Apgrozījums** (*iepriekšējo 3 ailu summa*)

16.p. ... žurnāla 12. ailē un 13. ailē norāda tos ieņēmumus, kas IIN likumā noteikti kā saimnieciskajā darbībā gūtie ieņēmumi, bet 19. ailē, 20. ailē un 21. ailē norāda tos izdevumus, kas šajā likumā noteikti kā saimnieciskās darbības izdevumi.

ieņēmumu uzskaitē žurnālā (2)

MK 31.05.2022. not. Nr. 322

16. aile Neapliekamie ienākumi – ar IIN neapliekami ienākumi (*likuma «Par iedzīvotāju ienākuma nodokli» 9.p.*)

- *palīdzība stihiskas nelaiemes gadījumos, vai citos ārkārtējos gadījumos, ja tā sniegta, pamatojoties uz valsts/pašvaldību pārvaldes institūciju lēmumu,*
- *no kooperatīva saņemtās dividendes;*

17. aile Ieņēmumi, kas nav attiecināmi uz nodokļu aprēķināšanu –

- saņemto aizņēmumu summas,
- atdotās aizdevumu summas,
- saņemtās trešās personas vārdā iekasētās maksājumu summas pārskaitīšanai citai personai (starpniecības maksājumi),
- nekustamā īpašuma apsaimniekotāja saņemtās summas no dzīvokļu īpašniekiem mājas uzturēšanas vai uzlabošanas un attīstīšanas darbiem (piem., remontam, atjaunošanai, pārbūvei),
- personiskos ieguldījumus u.c. ieņēmumus, kas nav attiecināmi uz IIN aprēķināšanu,
- PVN maksātāju aprēķinātās un no budžeta atmaksātās PVN summas.

Saimnieciskās darbības izdevumi*

MK 31.05.2022. not. Nr. 322

19. aile Izdevumi, kas saistīti ar lauksaimniecisko ražošanu - attiecināmi uz lauksaimniecisko ražošanu, iekšējo ūdeņu zivsaimniecības pakalpojumiem un lauku tūrismu, arī tos izdevumus, kas attiecīgajā laikposmā radušies kaļķošanas, ganību ierīkošanas, akmeņu novākšanas, dziļaršanas, saimniecības teritorijas labiekārtošanas dēļ;

20. aile Izdevumi, kas saistīti ar citiem saimnieciskās darbības veidiem - saistīti ar ieņēmumu gūšanu no citiem saimnieciskās darbības veidiem. **Ailē norāda arī atsavināto pamatlīdzekļu (ja to atsavināšanas vērtība uzrādīta ieņēmumos) atlikušo vērtību;**

21. aile Proporcionāli sadalāmie izdevumi - ... sadalāmi starp lauksaimniecisko ražošanu ... un citiem saimnieciskās darbības veidiem, piemērojot proporciju. Ja ... nav precīzi zināms, kāda kopējo izdevumu daļa attiecas uz lauksaimniecisko ražošanu ... un kāda – uz citiem saimnieciskās darbības veidiem, to nosaka proporcionāli ieņēmumiem (gada beigās šajā ailē uzkrāto izdevumu summu sadala starp lauksaimnieciskās ražošanas ... un citiem saimnieciskās darbības izdevumiem proporcionāli attiecīgajiem ieņēmumiem). Šajā ailē var norādīt arī citus izdevumus, kurus persona proporcionāli attiecina uz saimnieciskās darbības izdevumiem.

* *arī darba samaksa un nodokļi par darbiniekiem (par īpašnieku – darbinieku)*

22. aile **Ar saimniecisko darbību tieši nesaistītās izmaksas** MK 31.05.2022. not. Nr. 322

- izdevumi, kas atbilstoši IIN likumam nav uzskatāmi par izdevumiem, kas ir tieši saistīti ar saimniecisko darbību, piemēram:
  - personiskajam patēriņam izņemtie līdzekļi,
  - ziedojumi un dāvinājumi citām personām,
  - galvojuma summas, kuras personai kā galvniekam jāizmaksā saskaņā ar galvojuma līgumu.

IIN likuma 11.p. (4) 4. Ar saimniecisko darbību saistītajos izdevumos netiek ieskaitīti izdevumi, kas saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumu tiek uzskatīti par ar saimniecisko darbību nesaistītiem izdevumiem.

- *UIN likuma 8.p.(2):*
  - *reprezentācijas izdevumi un personāla ilgtspējas pasākumu izdevumi, kas kopā pārskata gadā > 5% no iepriekšējā pārskata gada bruto darba samaksas, par kuru samaksāts VSAOI;*
  - *izdevumi, saistīti ar reprezentatīvu automobili (bez PVN > 75 000 EUR)*

23.aile Izdevumi, kas nav attiecināmi uz nodokļu aprēķināšanu MK 31.05.2022. not. Nr. 322, 20.23.p.

- ✓ saistīti ar saimnieciskajā darbībā izmantoto nemateriālo ieguldījumu un **pamatlīdzekļu iegādi** (kurus ietver ... sākotnējā vērtībā) un saimnieciskajā darbībā izmantoto pamatlīdzekļu izveidošanu (ietver ... sākotnējā vērtībā),
- ✓ avansa maksājumus, kas neattiecas uz pārskata gada ieņēmumiem,
- ✓ **VSAOI, ko persona samaksājusi par sevi,**
- ✓ izsniegto aizdevumu summas, atdotās aizņēmumu summas,
- ✓ samaksātās trešās personas vārdā iekasētās summas citām personām (starpniecības maksājumi),
- ✓ nekustamā īpašuma apsaimniekotājam samaksātās summas no uzkrājumu fonda, kas izveidots no dzīvokļu īpašnieku maksājumiem dzīvojamās mājas uzturēšanas vai uzlabošanas un attīstīšanas darbiem,
- ✓ samaksātās soda naudas, līgumsodus, naudas sodus, ja to summas nav samērīgas ar darījuma vērtību, un kavējumu naudas,
- ✓ **par saimniecisko darbību samaksāto IIN un tā avansu,**
- ✓ citus izdevumus, kas nav attiecināmi uz IIN aprēķināšanu,
- ✓ PVN maksātājs - priekšnodokli un valsts budžetā samaksāto PVN.

Pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķināšana

IIN likuma 11.p. (3)1.p.; 11.⁵p., 899.not. 78.¹ - 79.²⁰p. - spēkā no 1.01.18.

legādāti sākot no 1.01.2018. (> 1000 eiro)

– izvēlas vienu no metodēm (visiem pamatlīdzekļiem):

- degresīvo (% no atlikušās vērtības)
- lineāro metodi (gados);

– tiesības mainīt ne biežāk kā 1 x 10 gados, norādot maiņas nepieciešamību.

MK 21.09.2010. not. Nr. 899 “Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” normu piemērošanas kārtība”

- izdevumos visa atlikusī vērtība, ja pēc nolietojuma $\leq 75 \text{ €}$ (142.²p.);
- pamatlīdzekļu uzskaites veidlapu aizpildīšanas kārtība;
- pamatlīdzekļu uzskaites veidlapas 4.³ pielikumā.

Pamatlīdzekļu nolietojuma metodes

IIN likuma 11.5p.(1¹)

Pamatlīdzekļu objekts	% no atlikušās vērtības	gados
Ēkas, būves, ilggadīgie stādījumi	5	35
Dzelzceļa ritošais sastāvs un tehnoloģiskās iekārtas, jūras un upju flotes transportlīdzekļi, flotes un ostu tehnoloģiskās iekārtas, enerģētiskās iekārtas	10	10
Skaitļošanas iekārtas un to aprīkojums, t.sk. drukas ierīces, informāciju sistēmas, datoru programmprodukti, datu uzkrāšanas iekārtas, sakaru līdzekļi, kopētāji un to aprīkojums	35	3
Pārējie pamatlīdzekļi	20	5

Zemes gabaliem un mežaudzēm nolietojumu nerēķina!

Piemērs pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķināšanai atkarībā no metodes, EUR

Vērtība	Sākotnējā vērtība 20 000 eiro			
Metode	Degresīvā, 20%		Lineārā, 5 gadi	
Gads	Nolietojums	Atlikusī vērtība	Nolietojums	Atlikusī vērtība
1	4000	16000	4000	16000
2	3200	12800	4000	12000
3	2560	10240	4000	8000
4	2048	8192	4000	4000
5	1638.4	6553.6	4000	0
6	1310.72	5242.88	0	0
7	1048.58	4194.30	0	0
8	838.86	3355.44	0	0
9	671.09	2684.35	0	0
10	536.87	2147.48	0	0
11	429.50	1717.99	0	0
...				
25	18.89	75.56	0	0
26	75.56	0	0	0

Izdevumu precizēšana MK 31.05.2022. not. Nr. 322, VII nodaļa

- ✓ ... lai aprēķinātu ar nodokli apliekamo ienākumu, **pārskata gada beigās precizē** žurnālā uzrādītos izdevumus, izmantojot **Saimnieciskās darbības izdevumu precizēšanas reģistru** (3.pielikums) šo noteikumu **VII nodaļā** noteiktajā kārtībā. Lai aprēķinātu VSAOI par sevi, **izdevumu precizēšanu var veikt katru mēnesi** (izdevīgi tikai pašnodarbinātā VSAOI aprēķināšanai!)

Izdevumu precizēšana	EUR
Taksācijas gada izdevumi (no žurnāla)	10 000
Izdevumi, kas izdarīti taksācijas gadā, bet attiecas uz nākamajiem gadiem, piemēram, apdrošināšana, periodikas abonēšana u.tml. (no žurnāla)	-100
Izdevumi, kas izdarīti iepriekšējos gados, bet attiecas uz taksācijas gada ieņēmumiem (no iepriekšējā gada izdevumu precizēšanas tabulas)	+80
Krājumu atlikums taksācijas gada sākumā (no iepriekšējā gada izdevumu precizēšanas tabulas)	+150
Krājumu atlikums taksācijas gada beigās (no inventarizācijas saraksta)	-200
Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu nolietojums (no pamatlīdzekļu uzskaites kartēm)	+ 350
Precizētie taksācijas gada izdevumi (gada ienākumu deklarācijā)	10 280

ieņēmumi no subsīdijām *IIN likums*

Pārejas noteikumu 94.p. - no aplikšanas ar IIN atbrīvo 2013. - **2029.gadā** saņemtās summas, kas izmaksātas kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai (*D3 pielikuma 1.4.rindā!*).

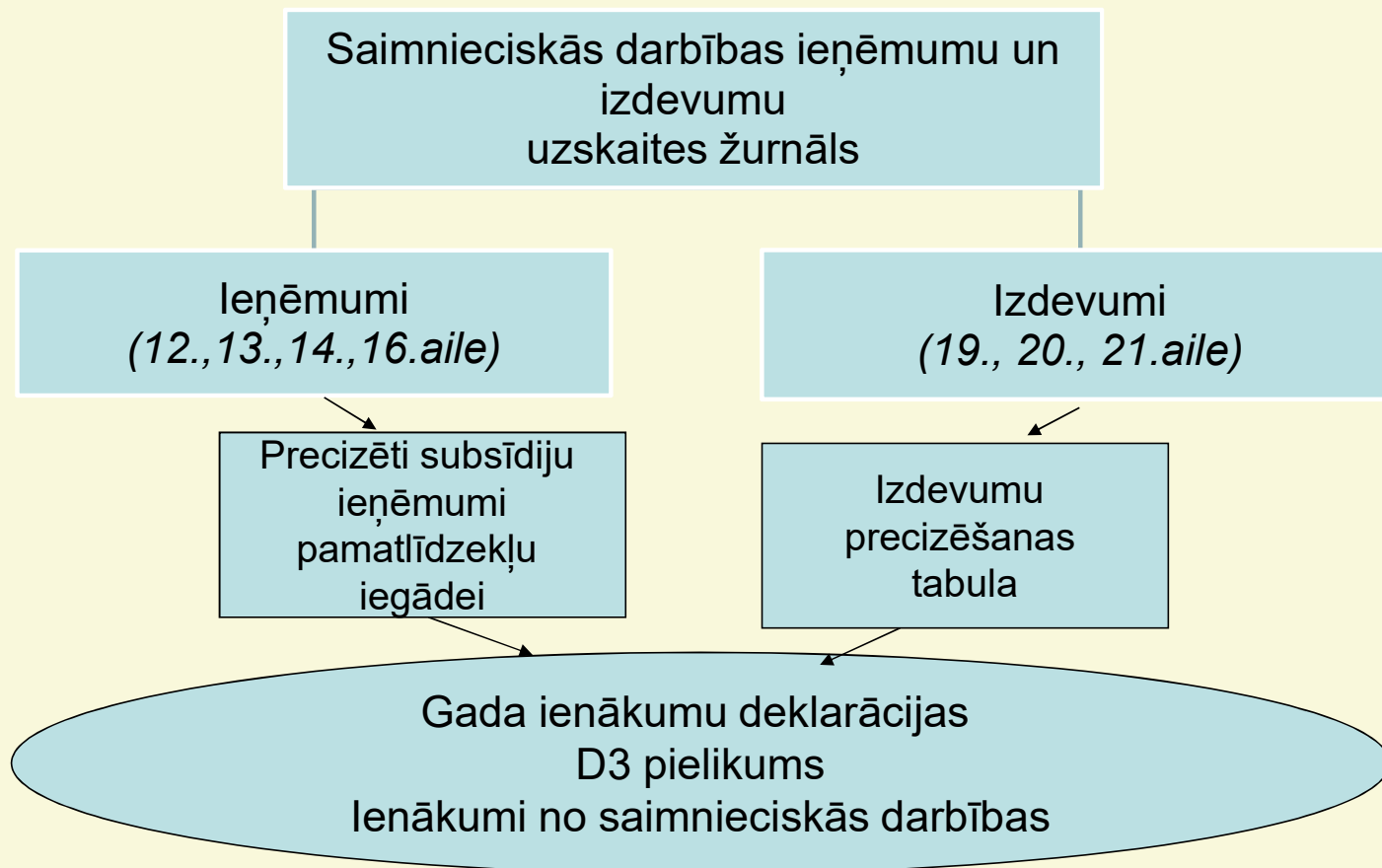
11.p.16.d. summas, kuras piešķirtas, **lai kompensētu pamatlīdzekļa iegādes izdevumus, ieņēmumos iekļauj pakāpeniski vairāku gadu laikā atbilstoši nodokļu nolietojumam**, arī ja subsīdijas daļēji sedz izdevumus

11.p.17.d. **avansus**, kas atbilstoši atbalsta nosacījumiem piešķirti, lai kompensētu izdevumus, kuri maksātājam faktiski radīsies šo maksājumu administrēšanai un izmaksai saimnieciskajā gadā, kas sākas taksācijas gada 1.jūlijā un beidzas pēctaksācijas gada 30.jūnijā, - ir **tiesīgi iekļaut pēctaksācijas gada saimnieciskās darbības ieņēmumos**.

Piemēram 2024. gadā:

- *nopirkts traktors par 80 000 eiro;*
- *saņemtās subsīdijas tā iegādei 32 000 eiro;*
- *nolietojums 2024.g. - 16 000 eiro (80 000 x 20% vai 80 000 : 5 gadi),*
- *ieņēmumi no subsīdijām 6400 eiro (32 000 x 20% vai 32 000 : 5 gadi);*
- *par atlikušo subsīdiju summu - nākamo gadu laikā proporcionāli nolietojumam.*

Ieņēmumu un izdevumu uzskaitē vienkāršā ieraksta grāmatvedībā

Gada ienākumu deklarācija (GID) par 2024.g.

MK not. nr.662, 30.10.2018. Noteikumi par iedzīvotāju gada ienākumu deklarācijām un to aizpildīšanas kārtību (grozījumi spēkā par 2023.g.)

Jāiesniedz VID obligāti **no 1.marta līdz 1.jūnijam***, ja:

- veic saimniecisko darbību, izņemot maksājot MUN vai samaz. patentmaksu
- saņēmti ienākumi ārvalstīs, izņemot darba samaksu ES dalībvalstīs
- ienākuma nodoklis nav ieturēts pilnā apmērā
- saņēmti ar nodokli neapliekami ienākumi >10 000 €, izņemot soc. pabalstus
- jāpiemaksā IIN saistībā ar progresīvās likmes vai gada diferencētā neapliekamā minimuma piemērošanu.

IIN jāmaksā **līdz 23.jūnijam (23.jūlijam)**

- ja IIN maksājums > 640 EUR, tad 3 mēnešos 1/3 līdz 23.dat.
- minimālais IIN no saimnieciskās darbības 50 €
  - taksācijas gadā maksāts IIN, VSAOI par darbiniekiem, VSAOI par sevi;
  - pirmo un nākamo taksācijas gadu pēc saimn. darbības reģistrācijas,
  - gadu, kurā izbeigta saimnieciskā darbība vai pabeigts likvidācijas process.

* Ja ienākumi > 78 100 €, tad 1.aprīlis - 1.jūlijs

D3 pielikums (2 piemēri)

Rādītājs	Nr.	1. Ieņēm. > izd.	2. I/s zaud. + cita sd-ba (peļņa)
Ieņēmumi no lauksaimniecības, lauku tūrisma	1	87 000	12 000
Ieņēmumi no lauksaimniecības	1.1	82 000	7000
Ieņēmumi no atbalsta lauksaimniecībai un lauku attīstībai	1.4	5000	5000
Izdevumi, kas saistīti ar lauksaimniecību, lauku tūrismu	2	72 000	9200
Iepriekšējo gadu zaudējumi no lauksaimniecības un lauku tūrisma, ko sedz ar taksācijas gada apliekamajiem ienākumiem...	3	<i>Aizpilda tabulu</i>	0
Neapliekamie ienākumi (IIN likuma 9.p., te neraksta I/s 3000 €!)	4	0	0
Ieņēmumi no citiem saimnieciskās darbības veidiem	5	0	11 000
Izdevumi, kas saistīti ar citiem saimnieciskās darbības veidiem	6	0	10 000
Iepriekšējo gadu zaudējumi no citas saimnieciskās darbības, ko sedz ar taksācijas gada apliekamajiem ienākumiem ...	7	<i>Aizpilda tabulu</i>	0
Apliekamie ienākumi no saimnieciskās darbības (1.–1.4.– neapliekamie ienākumi no lauksaimniecības un lauku tūrisma –2.– 3.) + (5.– 6.– 7.) Ja rezultāts (saskaitāmais) ir negatīvs, tad raksta 0	8	87000-5000-3000-72000=7000	(12000-5000-3000-9200)<0 1000
Ārvalstīs samaksātais nodoklis	9	0	0
Minimālais apliekamais ienākums	10		
Apliekamais ienākums, atskaitot minimālo apliekamo ienākumu (8. – 10.) Ja rezultāts ir negatīvs, tad raksta 0	11	7000	1000

2. piemērā zaudējumi no lauksaimniecības -2200 EUR, peļņa no citas darbības 1000 EUR!

D3 pielikums lauksaimniekam (zaudējumi) + cita darbība (peļņa)

Rādītājs	Nr.	2.piemērs
Ieņēmumi no lauksaimniecības, lauku tūrisma	1	12 000
Ieņēmumi no lauksaimniecības	1.1	7000
Ieņēmumi no atbalsta lauksaimniecībai un lauku attīstībai	1.4	5000
Izdevumi, kas saistīti ar lauksaimniecību, lauku tūrismu	2	9200
X Tiek piemērota IIN likuma 19.p. (8) - aprēķina kopējos ienākumus (sedzot lauksaimnieciskos zaudējumus no citiem ienākumiem) – nevar piemērot 3000 € neapliekamo!		
Iepriekšējo gadu zaudējumi no lauksaimniecības un lauku tūrisma ...	3	x
Neapliekamie ienākumi	4	0
Ieņēmumi no citiem saimnieciskās darbības veidiem	5	11 000
Izdevumi, kas saistīti ar citiem saimnieciskās darbības veidiem	6	10 000
Apliekamie ienākumi no saimnieciskās darbības (1.–1.4–2.– 3.) + (5.– 6.– 7.) Ja rezultāts ir negatīvs, tad raksta 0	8	(12000-5000-9200)+ (11000 -10000) = -1200* 0
Minimālais apliekamais ienākums**	10	
Apliekamais ienākums, atskaitot minimālo apliekamo ienākumu	11	0

* Zaudējumus **-1200 EUR** var segt no nākamo 3 gadu apliekamā ienākuma - 11.p.(9)!

** Neizpilda, ja IIN vai VSAI par darbiniekiem, vai VSAOI par sevi kā par pašnodarbināto,

- taksācijas vai pirmstaksācijas gadā reģistrējis saimniecisko darbību,
- taksācijas gadā ir izbeidzis saimniecisko darbību vai pabeidzis likvidācijas procesu.

D3 – iepriekšējo gadu zaudējumu segšana

27. ... kopējos zaudējumus norāda III daļā «Kopā pārskatā par iepriekšējo taksācijas gadu saimnieciskās darbības zaudējumiem» - **nepiemēro** IIN likuma 9.p.(1) 1. p. (**neapliekamo no I/s 3000 EUR**).

Ja saimnieciskās darbības zaudējumi taksācijas gadā netiek segti pilnā apmērā, tos sedz taksācijas gadam sekojošos gados, ievērojot uz katru ienākuma veidu attiecināmo proporcionālo sadalījumu un hronoloģiju.

Pārskats par iepriekšējo taksācijas gadu saimnieciskās darbības zaudējumiem

Pirmtaksācijas gads, kurā zaudējumi radušies	Līdz taksācijas gadam nesegtie zaudējumi	Zaudējumu summa, par ko samazina apliekamo ienākumu taksācijas gadā	Zaudējumi, ko pārnes uz nākamajiem taksācijas gadiem
1	2	3	4
I. Zaudējumi no lauksaimnieciskās ražošanas un lauku tūrisma pakalpojumu sniegšanas			
Kopā			
II. Zaudējumi no citiem saimnieciskās darbības veidiem			
Kopā			
III. Kopā pārskatā par iepriekšējo taksācijas gadu saimnieciskās darbības zaudējumiem			
X			

D3¹ pielikums

Taksācijas gada ieņēmumi	1.
Ieņēmumi no atbalsta lauksaimniecībai un lauku attīstībai	2.
Taksācijas gada izdevumi	3.
Ienākumi vai zaudējumi no saimnieciskās darbības (1. rinda – 3. rinda)	4.
Ar saimniecisko darbību nesaistītie izdevumi	5.
Apliekamā ienākuma kopējā palielināšana (zaudējumu samazināšana)	6.
Apliekamā ienākuma kopējā samazināšana (zaudējumu palielināšana)	7.
Apliekamā ienākuma korekcijas rezultāts (4. r. + 5. r. + 6. r. – 7. r.)	8.
Iepriekšējo gadu zaudējumi, ko sedz ar taksācijas gada apliekamajiem ienākumiem no saimnieciskās darbības	9.
Apliekamais ienākums (8. r. – neapliekamie ienākumi no lauksaimnieciskās ražošanas un lauku tūrisma – 9. rinda) Ja rezultāts ir negatīvs, tad raksta 0	10.
Ārvalstīs samaksātais nodoklis	11.
Minimālais apliekamais ienākums	12.
Apliekamais ienākums, atskaitot minimālo apliekamo ienākumu (10. rinda – 12. rinda) Ja rezultāts ir negatīvs, tad raksta 0	13.

Attaisnotie izdevumi IIN likuma 10.p.

1. VSAOI maksājumi, 1.¹ solidaritātes nodoklis
2. izdevumi izglītībai, t.sk. interešu izglītību programmu apguve bērniem, ārstniecībai un veselības apdrošināšanai (*par katru ģimenes locekli*)
31.07.2001. Nr. 336 Noteikumi par attaisnotajiem izdevumiem par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem
3. ziedojumi, dāvinājumi (budžeta iestādei vai SLO)
4. Izdevumi, saņemot autoratlīdzību (25% vai 50%)

Nepārsniedzot 10% no apliekamā ienākuma:

5. iemaksas privātajos pensiju fondos
6. dzīvības apdrošināšana (ar līdzekļu uzkrāšanu ≥ 10 gadi)

8. ziedojumi vai dāvinājumi LR reģistrētai politiskajai partijai

Ierobežojumi:

2. max 600 €, pārsniegumu izmanto 3 gadus

$\Sigma(2.+3.+8.) \leq 50\%$ apliekamā ienākuma,

$\Sigma(5. + 6.) \leq 10\%$ apliekamā ienākuma, max 4000 €

Lielāka IIN likme (25,5%) palielinās IIN atmaksas summu!

Gada ienākumu deklarācija D

APLIEKAMIE IENĀKUMI:		1.piem.
LR gūtie apliekamie ienākumi (D1 8. ailes summa + D3 11. r. + D3¹ 13. r.)	1.	7000
ārvalstīs gūtie ienākumi ((D2 5. aile – D2 6. aile – D2 8. aile) + D2¹ 5. aile)	2.	
apliekamā ienākuma palielinājums (<i>izņemts no pensiju plāna > iemaksāts</i>)	2. ¹	
KOPĀ (1. rinda + 2. rinda + 2. ¹ rinda)	3.	7000
NEAPLIEKAMIE IENĀKUMI		
(D1 3. ailes kopsumma + D2 6. aile + D3 1.4. un 4. rindas summa vai D3¹ 2. rindas summa + neapliekamie ienākumi no lauksaimnieciskās ražošanas un lauku tūrisma pakalpojumu sniegšanas)	4.	5000+3000 = 8000
ATTAISNOTIE IZDEVUMI:		
VSAOI ((D1 4. a. summa + D2 7. a. summa + pašnodarbinātā VSAOI (aprēķinātās) – solidaritātes nodokļa daļa, kas pārskaitīta kā IIN)	5.	2000
par izglītību, ārstnieciskajiem pakalpojumiem, ziedojumiem un dāvinājumiem (D4 rindas "Kopā" 10. un 11. ailes kopsumma)	6.	600
privātajos pensiju fondos izdarītās iemaksas, apdrošināšanas prēmiju maksājumi (D1 5. ailes summa + paša nodokļa maksātāja iemaksas un dzīvības apdrošināšanas prēmiju maksājumi)	7.	700
KOPĀ (5. rinda + 6. rinda + 7. rinda)	8.	
GADA DIFERENCĒTAIS NEAPLIEKAMĀIS MINIMUMS	9.	≈5500
GADA NEAPLIEKAMĀIS MINIMUMS PENSIONĀRAM	10.	

Gada ienākumu deklarācija D *(turpinājums)*

ATVIEGLOJUMI:			
par apgādājamiem	11.		
personām ar invaliditāti	12.		
politiski represētajām personām	13.		
nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem	14.		
KOPĀ (11. rinda + 12. rinda + 13. rinda + 14. rinda)	15.		
NODOKLIS KOPĀ, tai skaitā:	16.	0	
ienākuma daļai, kas nepārsniedz pirmo progresijas sliekšni	16.1		
ienākuma daļai, kas pārsniedz pirmo, bet nepārsniedz otro ...	16.2		
ienākuma daļai, kas pārsniedz otro progresijas sliekšni	16.3		
NODOKLIS NO CITIEM IENĀKUMIEM UN MINIMĀLAIS NODOKLIS NO SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS			
(D1 ¹ 10. ailes kopsumma + minimālais nodoklis no saimnieciskās darbības)	17.	0	
NODOKLIS NO PROFESIONĀLA SPORTISTA ALGOTĀ DARBA	18.		
AVANSĀ SAMAKSĀTAIS (IETURĒTAIS) NODOKLIS			
((D1 9. aile + D2 10. vai 12. aile + D2 ¹ 7. vai 8. aile + D3 9. r. + D3¹ 11. r.) + solidaritātes nodokļa daļa, kas pārskaitīta IIN sadales kontā)	19.	0	
PĀRRĒĶINA REZULTĀTS (16. rinda + 17. rinda + 18. rinda – 19. rinda)			
Piemaksa (ja 16. rinda + 17. rinda + 18. rinda ir lielāka nekā 19. rinda)	20.	0	
Pārmaksa (ja 19. rinda ir lielāka nekā 16. rinda + 17. rinda + 18. rinda)	21.		
NODOKĻA SAMAKSAS TERMIŅŠ	22.		
NODOKĻA SUMMA	23.		

Citi IIN likuma grozījumi

Darba devējam nav jāmaksā algas nodoklis izdevumiem par darbinieka (8., 9.p.):

- augstāko izglītību, ja iegūst darba devējam nepieciešamas prasmes (no 2024.g.);
- darba devēja dāvanām gada laikā **100 EUR** (no 2025.g., bija 15 EUR);
- ar attālināto darbu saistīti izdevumi 40 EUR mēnesī par pilna laika darbu;
- bērna piedzimšanas pabalsts **500 EUR** (no 2025.g., bija 250 EUR);
- bērņu pabalsts darbinieka vai viņa radnieku nāves gadījumā **500 EUR** (no 2025.g., bija 250 EUR)

Darbinieku ēdināšana, ārstniecība, **+pārceļšanās, izmitināšanas un transporta izdevumi**

IIN likuma 8.p. 15.-21.d.

15. Ar nodokļiem neapliek darba koplīgumā noteiktos ēdināšanas, ārstniecības ... izdevumus ≤ **700 EUR x vid.darbinieku skaits** gadā un izpildīti nosacījumi:
- 1) ≤ 5% no darba devēja gada kopējā bruto algu fonda;
  - 2) ≥ 6 darbinieki;
  - 3) pirmstaksācijas gada 15.decembrī nav nodokļu parādu > 150 €;
  - 4) pēdējo 2 taksācijas gadu laikā nav atzīts par vainīgu pārkāpumā:
    - a) nodarbinātais ES dalībvalstu teritorijā uzturas nelikumīgi,
    - b) nodarbināšana bez rakstveida līguma,
    - c) darbā notikuša nelaimes gadījuma neizmeklēšana vai slēpšana, ja radušies smagi veselības traucējumi vai iestājusies nāve;
  - 5) veicis saimniecisko darbību vismaz 1 pilnu kalendāra gadu;
  - 6) nav maksātnespējas process, nav apturēta saimnieciskā darbība ...
19. Atbrīvojumu nepiemēro, ja darba devējs ir valsts, pašvaldības, publiskas personas vai publiski privātā kapitālsabiedrība.

Jāreģistrējas par PVN maksātāju

Pievienotās vērtības nodokļa likuma grozījumi - spēkā no 1.01.2025.

1) ar PVN apliekamie darījumi iekšzemē $\geq 50\ 000\ \text{€}$ kalendāra gadā (59.p.)

- jāpieskaita arī neapliekamie darījumi – lietota nekust. īpaš. pārdoš., telpu īre, finanšu, apdroš. pakalpojumi u.c. (52.p.(1) 20.-22.,24.-26.p.), izņemot:
  - piegādātos pamatlīdzekļus, nemateriālos ieguldījumus
  - ja 1 darījums, bet turpmākos 12 mēnešus nepārsniegs sliekšni
  - ja neapliek.darījumiem gadījuma raksturs, nav saimn. darbība vai veic tikai neapliekamus darījumus

2) ES teritorijā iegādātas preces $\geq 10\ 000\ \text{€}$ kalendāra gadā (57.p.)

- ja 1 darījums drīkst neregistrēties, bet jāsamaksā PVN (121.p.)

3) sniedz pakalpojumus, kuru sniegšanas vieta ir cita ES dalībvalsts un par nodokļa samaksu atbildīgs pakalpojumu saņēmējs (55., 59.p.)

- nav jāreģistrējas, sniedzot pakalpojumu neregistrētam PVN maksātājam!
- - » - saņemts EX kods – preces, pakalpojumi ES teritorijā $< 100\ 000\ \text{EUR}$ (139¹.p.)

4) saņem pakalpojumus iekšzemē no citām valstīm (55., 59.p.)

- *Būs izmaiņas no 1.07.2025. (139².p.)*

PVN reģistrācija ar nākamā gada 1.janvāri

Grozījumi PVN likuma 59., 66.p. - spēkā no 1.01.2025.

59.p.

(4) Ja kalendāra gadā reģistrācijas sliekšnis pārsniegts ≤ 5000 €, tiesīgs **atlikt reģistrēšanos līdz kalendāra gada beigām**

(6) ... **līdz 30.novembrim iesniedz reģistrācijas iesniegumu**

(7) ... **sliekšnis pārsniegts pēc 30.novembra, ... iesniegums līdz 31. decembrim**

66.p.

(7¹) Ja ir reģistrā ar nākamā gada 1. janvāri, bet kalendāra gadā **pārsniedz reģistrācijas sliekšni +5000 €, nākamajā darb dienā informē VID.**

(7²) VID paziņo par tā reģistrāciju PVN maksātāju reģistrā ar dienu, kad tas informējis Valsts ieņēmumu dienestu

Darījumi pēc apgrozījuma sliekšņa sasniegšanas

PVN likuma 34.p.

(10) Ja PVN nemaksātāja ar nodokli apliekamo preču piegāžu un sniegto pakalpojumu vērtība pārsniedz reģistrācijas sliekšni **kalendāra gadā**, ar PVN apliekamā darījuma vērtība - summa, kas > **55 000 €** (bija 50 000 €). Aprēķinātā nodokļa summa ir iekļaujama darījuma vērtībā.

Piemēram, uzņēmums reģistrēts 5.janvārī,

- darījumi līdz 30.aprīlim 40 000 €, maijā **16 000 €**, kopā **kalendāra gadā 56 000 €**
- atbilstoši likumam jāreģistrējas līdz 15.jūnijam
- jāmaksā PVN par darījumiem maijā > **55 000 €**, $PVN = 1000 \times 21\% / 121\% = 173,55 \text{ €}$
- jāmaksā PVN par visiem darījumiem jūnijā, nav tiesības uz priekšnodokli

leteikums – reģistrēties jau maija sākumā!

(11) ... ar nodokli apliekamo preču iegādes ES teritorijā kopējā vērtība kalendāra gadā pārsniedz > 10 000 €, apliekamā darījuma vērtība - summa, kas > 10 000 €. Aprēķinātā nodokļa summa ir iekļaujama darījuma vērtībā.

Īpaša reģistrācijas kārtība, ja piemēro nodokļa atbrīvojumu citā dalībvalstī

jauns 139¹.p. spēkā no 1.01.2025.

... ir **tiesīgs nemaksāt nodokli** par citā dalībvalstī (t.sk. iekšzemē) veiktajām **preču piegādēm un sniegtajiem pakalpojumiem** saskaņā ar citas dalībvalsts normatīvo regulējumu, ja (apliekamie + daži neapliekamie darījumi (nekust.īpaš., finanšu, apdrošināš. u.c.)):

- 1) ... nav pārsniegta robežvērtība, ko dalībvalstī piemēro attiecībā uz nodokļa atbrīvojumu tās dalībvalsts nodokļa maksātājiem;
- 2) gada apgrozījums ES-bā $\leq 100\ 000$ EUR.

(7) VID reģistrē iekšzemes nodokļa maksātāju atbrīvojuma citā dalībvalstī piemērošanai un **piešķir tam reģistrācijas numuru ar kodu "EX"**, kas izmantojams vienīgi minētā atbrīvojuma piemērošanai.

- *VID saskaņo ar citu dalībvalsti!*

Īpašā reģistrācijas kārtība - saņem pakalpojumus no ES vai 3.valstīm, preču iegāde ES teritorijā

jauns 139².p. spēkā no 1.07.2025. (nākotnes redakcija)

- (1) reģistrējas VID šo pakalpojumu saņemšanai vai preču iegādei
- (2) pirms pakalpojumu saņemšanas vai preču iegādes - iesniedz VID iesniegumu
- (3) VID pieņem lēmumu 5 darbdienu laikā
- (4) aprēķina PVN tikai par šiem pakalpojumiem, precēm
- (7) nav jāizsniedz PVN rēķins par preču piegādēm, sniegtajiem pakalpojumiem
- (8) maksā PVN tikai par šajā pantā noteiktajiem darījumiem
- (9) nav tiesības atskaitīt priekšnodokli
- (10) iesniedz paziņojumu VID par šiem darījumiem līdz nākamā mēneša 20.datumam
- (11) samaksā līdz nākamā mēneša 23.datumam
- (12) 30 dienu laikā no brīža, kad PVN maksātāja numurs piemērots tikai šādiem darījumiem (piesaka VID 73.p. 2.¹) – aprēķina PVN no krājumu/ avansa maksājumu, pamatlīdzekļu bilances vērtības, pamatlīdzekļu izveidošanas/nepabeigtās celtniecības izmaksām, - ja atskaitīts kā priekšnodoklis.

PVN maksāšanas režīmi e-komercijā

PVN likuma 140.²-140.⁵p. - spēkā no 1.07.2021.

- brīvprātīgi izmantojami režīmi, kas ļauj deklarēt PVN, kas jāmaksā vairākās ES dalībvalstīs – tikai vienā valstī.

OSS/IOSS režīmu ir tiesības izmantot, ja pārrobežu darījumi tiek veikti ar personām, kas nav PVN nodokļa maksātāji. Izmantojot šo vienkāršoto PVN maksāšanas režīmu, uzņēmumiem nav jāreģistrējas kā PVN maksātājiem katrā dalībvalstī, kur atrodas tā klienti.

- **ārpussavienības režīms** pakalpojumiem, ko sniedz PVN maksātāji, kuri neveic saimniecisko darbību ES – (OSS - one stop shop);
- **savienības režīms** preču tālpārdošanai ES (OSS);
- **importa režīms** no trešajām valstīm vai trešajām teritorijām importētu preču tālpārdošanai (IOSS - Import One Stop Shop);
- **importa režīms PVN maksātājiem, kas uzrāda preces muitas iestādei** importētu preču sūtījuma deklarēšanai un samaksai.
- MOSS (mini one stop shop)

VID metodiskie materiāli: <https://www.vid.gov.lv/lv/pvn-ipasais-rezims-ossioss>

VID reitingu sistēma - no 2024.gada

Sistēmas pamatmērķi ir:

- ļaut uzņēmumiem detalizēti iepazīties ar savu nodokļu nomaksas disciplīnu;
- atvieglot informācijas ieguvu par uzņēmuma situāciju, sadarbības partneriem, klientiem.

Reitinga novērtējuma apzīmējumi:

- **A** – uzņēmumi ar labu nodokļu samaksas disciplīnu un bez būtiskiem riskiem attiecībā uz nodokļu saistību izpildi;
- **B** – uzņēmumi, kuriem ir nodokļu saistību izpildes riski vismaz vienā jomā (reģistrācija, deklarāciju iesniegšana, deklarēto datu pilnīgums, deklarēto nodokļu samaksa) un kuriem ir jāuzlabo nodokļu saistību izpildes rādītāji;
- **C** – uzņēmumi, kuri pārkāpumu dēļ ir izslēgti no PVN maksātāju reģistra vai VID ir lēmis apturēt to saimniecisko darbību;
- **N** – uzņēmumi, kuri neveic aktīvu saimniecisko darbību, t. i., nerada apmaksātas darbavietas un attiecīgi nemaksā nodokļus;
- **J** – pēdējo sešu mēnešu laikā reģistrētie uzņēmumi.

Nodokļu kontrole – aizstās pārbaūžu veidus (tematiskā pārbaude, datu atbilstības pārbaude, ar nodokli apliekamā objekta precizēšana un nodokļu apmēra precizēšana).

Nodokļu revīzija (audits) - atsevišķa visaptveroša nodokļa maksātāja pārbaude, ja konstatēta būtiska un ļaunprātīga nodokļu nemaksāšana.

**Paldies par uzmanību!
Veiksmi un izdošanos!**

